[1]स्त्र्यगारगः-ग्रामगः, भुजङ्गः[2]-भुजङ्गमः-भुजगः, तुरङ्गमः-तुरगः-तुरङ्गः, हृदयङ्गमः, [3]विहङ्गः-विहङ्गमः, जग्मिः,[4] जग्मिवान्[5]-जगन्वान्, [6]गमी-[A]आगामी-गामी, [7]गत्वरः[B]-[C]गत्वरी, [व्रजं][8]गामी, [9]नगः,[D]

---

1. 'डप्रकरणे—डोऽन्यत्रापि दृश्यते' (वा. 3-2-48) इति डः। एवं **गुरुतल्पगः ग्रामगः** इत्यादिकं ज्ञेयम्।
2. 'खच्च डिद्वा वक्तव्यः' (वा. 3-2-38) इति वा डित्त्वेन टिलोपः। मुम्। एवं **प्लवङ्ग-तुरङ्ग-विहङ्गादयः**।
3. 'विहायसो विह च' (वा. 3-2-38) इति विहायसो '**विह**' इत्यादेशः, खचो डित्त्वं च वा भवति। मुम्। डित्त्वपक्षे '**विहग**' इति। एवं **तुरग-प्लवगादयः**।
4. 'भाषायां धाञ्कृञ्सृजनि**गमि**नमिभ्यः—'(वा. 3-2-171) इति किः, किन् वा प्रत्ययः। तस्य लिड्वद्भावातिदेशात् द्वित्वादिकम्। '**गमहन**—' (6-4-98) इत्युपधालोपः।
5. 'क्वसुश्च' (3-2-107) इति लिटः क्वसुः। द्विर्वचनम्। 'विभाषा **गमहनविद-विशाम्**' (7-2-68) इतीड्विकल्पः। **जगन्वान्** इत्यत्र 'म्वोश्च' (8-2-65) इति मकारस्य नकारः।
6. 'भविष्यति **गम्यादयः**' (3-3-3) इति भविष्यत्काले इनिप्रत्ययः।
   "**गमी गामी** तथाऽऽ**गामी** प्रयायिप्रतियायिनौ।
   प्रबोधी प्रतिबोधी च भावी प्रस्थाय्यमी नव॥"
   इति **प्रक्रियासर्वस्वे गम्यादेः** परिगणनं कृतम्। 'आङि च णित्' (ग. सू. 3-3-3) इति इनिप्रत्ययस्य णिद्वद्भावात् 'अत उपधायाः' (7-2-116) इति वृद्धिः।
7. '**गत्वरश्च**' (3-2-164) इति **गमेः** क्वरपि अनुनासिकलोपे तुक् निपात्यते तच्छीलादिषु कर्तृषु। स्त्रियां 'टिड्ढाणञ्—' (4-1-15) इति ङीप्।
8. 'आवश्यकाधमर्ण्ययोर्णिनिः' (3-3-170) इति णिनिः। 'अकेनोर्भविष्यदाधमर्ण्ययोः' (2-3-70) इति षष्ठीनिषेधः।
9. '**नगोऽ**प्राणिष्वन्यतरस्याम्' (6-3-77) इति नञ्समासे नलोपाभावो विकल्पेन। पक्षे—**अगः**। न गच्छतीति **नगः** पर्वतः। **गमेर्डः**।

A. 'साधोरपि स्वः खलु **गामिता**ऽथो **गमी** न तु **स्वर्गमितः** प्रयाणे।
इत्यायती चिन्तयतो हृदि द्वे द्वयोरुदर्कः किमु शर्करे न॥' **नैषधे** 6-99.

B. 'समरोऽभङ्गुरप्रज्ञो गृहीत्वा भासुरं धनुः।
विदुरो जित्वरः प्राप लक्ष्मणो **गत्वरान्** कपीन्॥' भ. का. 7-22.

C. 'निद्रावशेन निभृतेक्षणमुत्थितानां द्वित्राणि मन्थरपदान्यपगत्वरीणाम्।
काले गृहीतमुचिते रशनाः कथञ्चित् मौनव्रतं जहति मुग्धवधूजनानाम्॥'
यादवाभ्युदये 19-6.

D. 'परिभावं मृगेन्द्राणां कुर्वन्तो **नगमूर्धसु**।
विन्ध्ये तिग्मांशुमार्गस्य चेरुः परिभवोपमे॥' भ. का. 7-54.